

**Літаратурнае чытанне 3 клас
для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання і выхавання**

Прыкладнае каляндарна-тэматычнае планаванне

Жуковіч, М. В. Літаратурнае чытанне : вучэб. дапам. для 3-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання : у 2 ч. / М. В. Жуковіч. — Мінск : Нац. ін-т адукацыі, 2017.

Агульная колькасць гадзін — 70, з іх:

58 гадзін — чытанне раздзелаў вучэбнага дапаможніка і абагульненне ведаў па раздзелах чытання;

9 гадзін — пазакласнае чытанне;

2 гадзіны — абавязковы кантроль навыку чытання;

1 гадзіна — праверка сфарміраванасці чытацкіх уменняў.

№ ўрока і дата правядзення	Тэма ўрока	Мэта ўрока	Асноўныя віды і спосабы дзейнасці	Дамашняе заданне
1	2	3	4	5
I чвэрць. 16 ўрокаў				
Тэма 1. Прыгожая птушка пер'ем, а чалавек — вучэннем (4 гадзіны)				
1	Ніна Галіноўская. «Дзень добры, школа!»; прыказкі пра адносіны да вучэння	<p>Пазнаёміць вучняў са зместам першай часткі вучэбнага дапаможніка; са зместам і задачамі раздзела: чаму навучацца і якія ўменні будуць развіваць.</p> <p>Фарміраваць уяўленне вучняў пра школьнае жыццё, імкненні вучыцца і пазнаваць навакольны свет сродкамі мастацкага слова.</p> <p>Удасканаліць навык чытання: правільнасць, асэнсаванасць, бегласць і выразнасць; чытацкія ўменні называць герояў верша. Вызначаць эмацыянальны настрой твора і задачу выразнага чытання па ролях.</p> <p>Давесці вучням важнасць і неабходнасць набываць ведаў у жыцці чалавека.</p> <p>Адзначыць ветлівасць і шчырасць казачнай прыроды да ўдзельнікаў адукацыйнага працэсу, асабліва ў Дзень ведаў (першага верасня), і свядомае жаданне вучняў набываць ведаў</p>	<p>Знаёмства з умоўнымі абазначэннямі, са зместам і раздзелаў першай часткі вучэбнага дапаможніка.</p> <p>Аналіз старонкі-навігатора да тэматычнага раздзела «Прыгожая птушка пер'ем, а чалавек — вучэннем».</p> <p>Вуснае апісанне малюнка падручніка на аснове пытанняў і заданняў, змешчаных на с. 4.</p> <p>Выразнае чытанне верша «Дзень добры, школа!» настаўнікам.</p> <p>Самастойнае чытанне вучнямі з мэтай вызначэння першаснага ўспрымання, дзейных асоб і ўласных адносін да зместу твора.</p> <p>Высвятленне галоўнай думкі верша.</p> <p>Размеркаванне твора па асобах і чытанне яго па ролях.</p> <p>Тлумачэнне сэнсу прыказак пра адносіны да вучэння</p>	<p>Растлумачыць сэнс двух прыказак (на выбар вучня).</p> <p>Падрыхтавацца да выразнага чытання верша па ролях</p>

2	Лідзія Арабей. «Новы сшытак»	<p>Узбагачаць слоўнікавы запас вучняў лексікай твора. Фарміраваць правільнае, асэнсаванае чытанне ўголас цэлымі словамі, чытацкія ўменні называць герояў апавядання, даваць ацэнку іх учынкам, выказваць свае адносіны да ўчынкаў і думак герояў.</p> <p>Роля таты ў выхаванні свайго сына. Усведамленне Косцікам неабходнасці беражлівага стаўлення да матэрыяльных набыткаў і вынікаў працы людзей разнастайных прафесій</p>	<p>Маўленчая размінка на аснове загадкі Васіля Жуковіча.</p> <p>Слоўніковая работа з незразумелымі словамі твора. Выразнае чытанне апавядання «Новы сшытак» настаўнікам.</p> <p>Самастойнае чытанне твора вучнямі з мэтай вызначэння дзейных асоб.</p> <p>Выбарачнае чытанне апавядання. Характарыстыка паводзін і думак бацькі і сына Косціка на падставе пытанняў і заданняў, змешчаных пасля твора ў вучэбным дапаможніку.</p> <p>Высвятленне сваіх адносін да прачытанага і вызначэнне галоўнай думкі апавядання.</p> <p>Чытанне твора па ролях</p>	Падрыхтавацца да выразнага чытання апавядання па ролях
3	Ніл Гілевіч. «Калі ранец лёгкі і калі цяжкі?»; Мар'ян Дукса. «Ці так чытала?»	<p>Узбагачаць слоўнікавы запас вучняў лексікай абодвух твораў.</p> <p>Фарміраваць правільнае і асэнсаванае чытанне ўголас цэлымі словамі паэтычныя творы.</p> <p>Развіваць чытацкія ўменні называць дзейных асоб у вершах, даваць характарыстыку персанажам на аснове іх думак і ўчынкаў. Выказваць свае адносіны да прачытаных твораў.</p> <p>Давесці вучням, што добрыя вынікі ў вучобе залежаць ад сістэматычнай і мэтанакіраванай працы самога вучня</p>	<p>Фанетычная (маўленчая) размінка на аснове верша Сяргея Панізніка.</p> <p>Слоўніковая работа з незразумелымі словамі абодвух твораў.</p> <p>Чытанне вершаў настаўнікам і вучнямі.</p> <p>Выбарачнае чытанне. Вызначэнне ў абодвух творах галоўных персанажаў, іх характарыстыка.</p> <p>Высвятленне галоўнай думкі твораў.</p> <p>Параўнанне вершаў: што аб'ядноўвае і чым адрозніваюцца вершы «Калі ранец лёгкі і калі цяжкі?» і «Ці так чытала?» і іх героі</p>	Выразнае чытанне абодвух твораў
4	Васіль Хомчанка. «Крыўда»; абагульняльныя заняткі па раздзеле «Прыгожая птушка пер'ем, а чалавек — вучэннем»	<p>Узбагачаць слоўнікавы запас вучняў лексікай твора. Фарміраваць правільнае, асэнсаванае чытанне твора ўголас па ролях.</p> <p>Развіваць вуснае маўленне другакласнікаў на аснове прагназавання сваёй канцоўкі апавядання «Крыўда» і складання казкі па малюнках, адказаў на пытанні, апорных спалучэннях і сказах.</p> <p>Адзначыць арыгінальнасць сюжэта апавядання (напісаны ў форме размовы дзейных асоб паміж сабой, адзнакі смяшынкі). Неразуменне сынам-школьнікам сваёй віны.</p> <p>Абагульніць веды вучняў па вывучаным раздзеле</p>	<p>Маўленчая размінка.</p> <p>Чытанне апавядання па ролях.</p> <p>Адпрацоўка выразнасці чытання, умення правільна інтанаваць сказы, расстаўляць паўзы з апорай на знакі прыпынку.</p> <p>Работа па заданні рубрыкі «Прыпынак для фантазіі»: працягнуць размову маці з сынам.</p> <p>Калектыўная работа па складанні казкі па малюнках, пытаннях, апорных словах і сказах.</p> <p>Вытлумачыць узровень набытых ведаў і ўменняў па вывучаным раздзеле на аснове пытанняў і заданняў, змешчаных у рубрыцы «Праверце свае веды і ўменні»</p>	Канкрэтызацыя заданняў да ўрока пазакласнага чытання
5	Пазакласнае чытанне	Арганізаваць чытанне і разгляд кніг на школьную тэму, пра сяброўства, пра імкненне вучыцца і пазнаваць		Папярэдняе заданне да наступнага

		навакольны свет		ўрока пазакласнага чытання
6	Кантроль навыку чытання	Зафіксаваць узровень якасці чытання вучняў класа на пачатку навучальнага года. Выявіць узровень дынамікі чытання ў параўнанні з 2-м класам	Чытанне вучнямі незнаёмага праявічнага тэксту з захаваннем фанетыка-арфаэпічных норм беларускай мовы і адпаведнай інтанацыі	
Тэма 2. Увосень і верабей багаты (5 гадзін)				
7	Народныя загадкі пра восеньскія з'явы прыроды. Восеньскія песні	<p>Пазнаёміць вучняў са зместам і задачамі раздзела: чаму навучацца і якія ўменні будуць развіваць.</p> <p>Працягнуць работу па ўзбагачэнні слоўнікавага запasu вучняў лексікай твораў вуснай народнай творчасці.</p> <p>Пазнаёміць з прадметна-вобразнай разнастайнасцю загадак на восенскую тэматыку.</p> <p>Фарміраваць правільнае і асэнсаванае чытанне ўголас восеньскіх песень цэлымі словамі, вобразныя ўяўленні пра змены ў прыродзе.</p> <p>Вызначаць і перадаваць эмацыянальны настрой песень і восеньскіх прыкмет у іх.</p> <p>Развіваць уменне адгадаць загадкі і вызначаць у песнях вобразныя карціны восеньскай прыроды.</p> <p>Асаблівасці восеньскіх песень і іх асноўная думка: форма размовы паміж спявачкамі і восенню як жывой казачнай істотай, шкадаванне людзей аб паступовым адміранні прыроды, мудрасць восені ў разуменні законаў прыроды («Восень мая, восень...»); працавітасць і захапленне спявачак працэсам уборкі льну («Ой, у полі лянок брала...»); імкненне людзей дапамагчы птушкам лёгка перазімаваць («Салавейка, пташачка маленька»)</p>	<p>Аналіз старонкі-навігатора да тэматычнага раздзела «Увосень і верабей багаты».</p> <p>Чытанне і адгадванне народных загадак пра восеньскія з'явы прыроды.</p> <p>Слоўнікавая работа з незразумелымі словамі з тэкстаў песень.</p> <p>Выразнае чытанне твораў вуснай народнай творчасці настаўнікам і вучнямі.</p> <p>Выбарачнае чытанне.</p> <p>Вызначэнне эмацыянальнага настрою песень.</p> <p>Вылучэнне ў іх змесце апісання восеньскіх прыкмет і моўных асаблівасцей. Параўнанне народных песень паміж сабой: знаходжанне падабенства і адметнасці.</p> <p>Слоўнае маляванне карціны Ільі Астравухава «Залатая восень» на аснове пытанняў вучэбнага дапаможніка.</p> <p>Вусны маналог вучняў пра восеньскія песні на падставе пытанняў, змешчаных у падручніку</p>	Чытанне па памяці 5 загадак пра восеньскія з'явы прыроды. Вусны апавед вучняў пра восеньскія песні на падставе пытанняў вучэбнага дапаможніка
8	Пятрусь Броўка. «Надыход восені»; Сяргей Грахоўскі. «Восень»	<p>Фарміраваць вобразныя ўяўленні вучняў пра змены ў прыродзе сродкамі мастацкага слова, правільнае і асэнсаванае чытанне ўголас цэлымі словамі.</p> <p>Вызначаць эмацыянальны настрой вершаў і прыкметы ранняй восені.</p> <p>Развіваць уменне слоўна маляваць карціны восеньскай прыроды і вызначаць у мастацкіх творах вобразныя словы.</p> <p>Адзначаць захапленне абодвух паэтаў прыгажосцю карцін восеньскай прыроды</p>	<p>Фанетычная (маўленчая) размінка на тэксце лічылікі Васіля Жуковіча.</p> <p>Выразнае чытанне вершаў настаўнікам.</p> <p>Высвятленне першаснага ўспрымання паэтычных твораў.</p> <p>Чытанне вершаў вучнямі ўголас.</p> <p>Выбарачнае чытанне. Вылучэнне слоў і выразаў, якія паказваюць на вобразнае маўленне паэтаў.</p> <p>Вызначэнне асноўнай думкі твораў.</p> <p>Назіранне за рытмам вершаў.</p>	Выразнае чытанне абодвух вершаў

			Калектыўнае абмеркаванне карціны Сяргея Кавальчука «Хутка восень» па пытаннях падручніка. Складанне апавядання па малюнках, пытаннях, апорных словах і сказах вучэбнага дапаможніка	
9	Рыгор Ігнаценка. «Лістападнік»	Пашыраць слоўнікавы запас вучняў лексікай апавядання. Удасканалваць правільнае, асэнсаванае, беглае і выразнае чытанне; шляхам выбарачнага чытання знаходзіць апісанне персанажа, даваць характарыстыку расказчыку на аснове яго думак і ўчынкаў. Выказваць уласныя і аўтарскія адносіны да зместу твора. Развіваць уменне пераказваць змест апавядання па плане вучэбнага дапаможніка. Адзначаць нераўнадушнае стаўленне паляўнічага да жыцця зайчыка. Мудрасць чалавека ў адносінах да жывой прыроды	Маўленчая размінка на тэксце лічылікі Васіля Жуковіча. Тлумачэнне лексічнага значэння незразумелых слоў з апавядання. Выразнае чытанне твора настаўнікам з прыпынкам на выказванне вучнямі сваіх меркаванняў далейшага развіцця падзей у творы. Самастойнае чытанне апавядання вучнямі. Выбарачнае чытанне і пераказ урыўка. Характарыстыка паляўнічага на аснове яго думак і ўчынкаў. Вызначэнне асноўнай думкі твора. Падрабязны пераказ апавядання па плане падручніка	Пераказ апавядання па плане вучэбнага дапаможніка
10	Янка Купала. «Лістапад»; Якуб Колас. «Ясныя дні восені»	Пазнаёміць вучняў з асобай Янкі Купалы і яго творчасцю. Фарміраваць правільнае, асэнсаванае, беглае і выразнае чытанне ўголас; чытацкія ўменні знаходзіць у вершаваным і праяўленым творах з дапамогай выбарачнага чытання адказы на пытанні настаўніка. Развіваць уменне бачыць вобразныя карціны, створаныя аўтарамі ў сваіх творах; вызначаць у іх радках вобразныя словы. Паэтызацыя восеньскай прыроды ў творы. Захапленне Янкам Купалам з'явай лістападу. Акцэнтаваць увагу на Коласавым захапленні прыгажосцю ясных дзён позняй восені, на яго шкадаванні аб расставанні з цёплымі восеньскімі днямі	Фанетычная размінка на вершы Ніны Галіноўскай. Самастойнае чытанне вучнямі артыкула пра Янку Купалу. Рэпрадуктыўная гутарка аб прачытаным. Выразнае чытанне твораў настаўнікам. Высвятленне іх першаснага ўспрымання. Чытанне верша, а затым і апавядання вучнямі ўголас, спачатку цалкам, затым па строфах і абзацах. Выбарачнае чытанне. Вылучэнне з твораў слоў і выказаў, якія паказваюць на вобразнае маўленне абодвух пісьменнікаў. Назіранне за рытмам верша Янкі Купалы «Лістапад». Вызначэнне карцін восеньскай прыроды, асноўнай думкі абодвух твораў	Верш «Лістапад» вывучыць на памяць
11	Станіслаў Шушкевіч. «Гусанькі»; абагульняльныя заняткі па раздзеле «Увосень і верабей багаты»	Узбагачаць слоўнікавы запас вучняў лексікай тэксту. Фарміраваць правільнае, асэнсаванае і выразнае чытанне, чытацкія ўменні назіраць за эмацыянальным станам аўтара. Развіваць уменне бачыць вобразныя карціны, створаныя паэтам у вершы; вызначаць у радках вобразныя словы. Адзначаць сум і шкадаванне Станіслава Шушкевіча	Слоўнікавая праца з незразумелымі словамі верша. Вызначэнне яго настрою. Назіранне за рытмам твора. Адпрацоўка выразнасці чытання, умення правільна інтанаваць сказы, расстаўляць паўзы з апорай на знакі прыпынку. Вытлумачыць узровень набытых ведаў і ўменняў па вывучаным раздзеле на аснове пытанняў і заданняў,	Канкрэтызацыя заданняў да ўрока пазакласнага чытання

		з-за развітання з дзікімі гусямі і яго аптымістычны настрой у канцы твора: на нядоўгае расстанне з птушкамі. Абагульніць веды вучняў па раздзеле «Увосень і верабей багаты»	зместаных у рубрыцы «Праверце свае веды і ўменні»	
12	Пазакласнае чытанне	Арганізаваць чытанне і разгляд кніг на тэму прыгажосці восеньскай прыроды, змен, якія адбываюцца ў прыродзе восенню		Папярэдняе заданне да наступнага ўрока пазакласнага чытання
Тэма 3. Чалавек без Радзімы, што салавей без песні (6 гадзін)				
13	Адам Русак. «Мой край»; прыказкі пра адносіны да Радзімы	Пазнаёміць вучняў са зместам і задачамі новага раздзела: чаму навучацца і якія ўменні будуць развіваць. Вызначаць і асэнсоўваць маральна-этычную праблему адносін людзей да Радзімы, праявы чалавечых якасцей, пачуцця любові і гонару за яе. Вызначаць у радках вобразныя словы, настрой і тэму верша. Фармуляваць яго асноўную думку. Развіваць уменне вобразнага бачання малюнкаў, створаных паэтам у вершы; тлумачыць сэнс прыказак на тэму Радзімы. Адзначаць любоў і гонар паэта за сваю Радзіму, захапленне яе краявідамі і людзьмі. Мудрасць і патрыятызм беларускага народа ў прыказках на тэму Радзімы	Аналіз старонкі-навігатора да тэматычнага раздзела «Чалавей без Радзімы, што салавей без песні». Слуханне верша і вызначэнне яго агульнага эмацыянальнага настрою. Самастойнае чытанне твора вучнямі спачатку цалкам, а затым па строках з мэтай падрыхтоўкі да выразнага чытання. Гутарка па змесце і выбарачнае чытанне. Слоўнае маляванне вобразных карцін да верша. Вызначэнне тэмы і галоўнай думкі твора. Чытанне верша напаяголаса з мэтай падрыхтоўкі да выразнага чытання. Выразнае чытанне вучнямі ўголос. Калектыўная работа па выяўленні агульнага і адметнага ў вершы Адама Русака «Мой край» і рэпрадукцыі карціны Уладзіміра Масленікава «Над ракой». Калектыўнае асэнсаванне зместу прыказак	Вывучыць верш на памяць
14	Мікола Мятліцкі. «На мове роднай»	Удасканальваць навык правільнага вымаўлення гукаў і захоўваць акцэнталагічныя нормы пры чытанні. Узбагачаць слоўнік запас вучняў лексікай твора. Вызначаць і асэнсоўваць маральна-этычную праблему адносін людзей да беларускай мовы, праявы чалавечых якасцей і пачуцця радасці і гонару за яе. Назіраць за эмацыянальным станам паэта. Самастойна вызначаць настрой і тэму верша. Фармуляваць яго асноўную думку. Гонар паэта за беларускую мову і радасць за штодзённую магчымасць гаварыць на ёй	Фанетычная размінка на матэрыяле верша Раісы Раманчук. Слуханне верша і вызначэнне яго агульнага эмацыянальнага настрою. Чытанне верша вучнямі ўголос спачатку цалкам, а затым па сказах. Гутарка па змесце і выбарачнае чытанне. Слоўнае маляванне вобразных карцін да верша. Вызначэнне настрою, тэмы і галоўнай думкі твора. Самастойнае чытанне верша з мэтай падрыхтоўкі да конкурсу на лепшага чытальніка	Падрыхтавацца да конкурсу на лепшага чытальніка твора

15	Уладзімір Ягоўдзік. «Бусел»	<p>Удасканалваць навык правільнага вымаўлення гукаў і захоўваць акцэнталагічныя нормы пры чытанні.</p> <p>Узбагачаць слоўнікавы запас вучняў лексікай твора.</p> <p>Фарміраваць правільнае, асэнсаванае, беглае і выразнае чытанне твора цэлымі словамі.</p> <p>Развіваць уменне дакладна адказаць на пытанні настаўніка і вучэбнага дапаможніка, падрабязна пераказваць частку апавядальнага тэксту па калектыўна складзеным плане, прагназаваць заканчэнне апісаных у творы падзей. Выказаць свае адносіны да прачытанага. Вызначаць тэму і асноўную думку твора.</p> <p>Адзначаць навукова-пазнавальны змест апавядання, яго сувязь з вуснай народнай творчасцю. Бусел — нацыянальны сімвал Беларусі</p>	<p>Маўленчая размінка з дапамогай верша Ніны Мацяш.</p> <p>Тлумачэнне лексічнага значэння незразумелых вучням слоў з твора.</p> <p>Выразнае чытанне апавядання настаўнікам.</p> <p>Прагназаванне вучнямі заканчэння апісаных у творы падзей.</p> <p>Чытанне ўсяго апавядання вучнямі ўголас.</p> <p>Выбарачнае чытанне з мэтай вызначэння галоўнай думкі твора.</p> <p>Падрыхтоўка да падрабязнага пераказу часткі апавядання па складзеным плане (пачатак ад слоў «Калісьці вандраваў па белым свеце добры чараўнік» і да канца твора).</p> <p>Праца ў пары ці групе па пераказу ўрыўка.</p> <p>Калектыўная работа па складанні казкі па малюнках, пытаннях, апорных словах і сказах падручніка</p>	Падрабязны пераказ часткі апавядання «Аб паходжанні бусла» па складзеным плане
16	Пімен Панчанка. «Песня пра Мінск»	<p>Развіваць уменне бачыць вобразныя малюнкi, створаныя паэтам у вершы; правільнае і асэнсаванае чытанне ўголас цэлымі словамі. Слоўна маляваць малюнкi гарадскога пейзажу.</p> <p>Вызначаць у радках вобразныя словы, настрой, тэму і асноўную думку твора.</p> <p>Паэтычнае прызнанне Пімена Панчанкі ў любові да Мінска. Майстэрства паэта ў падачы гістарычнай інфармацыі і стварэнні гарадскога пейзажу</p>	<p>Слуханне верша і вызначэнне яго эмацыянальнага настрою.</p> <p>Чытанне ўголас верша вучнямі, спачатку цалкам, а затым па строфах.</p> <p>Выбарачнае чытанне. Вызначэнне настрою, тэмы і асноўнай думкі верша. Вуснае апісанне малюнкаў гарадскога пейзажу. Назіранне за рыфмай і рытмам твора.</p> <p>Адпрацоўка ўмення вызначаць мэту выразнага чытання (што трэба перадаць слухачам пры чытанні), выбар тону ў адпаведнасці з эмацыянальным станам дзейнай асобы, выдзяленне з дапамогай лагічнага націску важных слоў.</p> <p>Чытанне твора вучнямі сам сабе з мэтай падрыхтоўкі да выразнага чытання.</p> <p>Выразнае чытанне верша ўголас</p>	Падрыхтавацца да конкурсу на лепшага чытальніка верша